

Ε.Κ. (μ)

Αριθμός 1394/2015

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Ε΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 2 Απριλίου 2014, με την εξής σύνθεση: Αγγ. Θεοφιλοπούλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος, Π. Καρλή, Θ. Αραβάνης, Σύμβουλοι, Ο. Παπαδοπούλου, Δ. Βασιλειάδης, Πάρεδροι. Γραμματέας η Π. Μερτζανάκη, ασκούσα καθήκοντα Προϊσταμένου.

Για να δικάσει την από 2 Ιανουαρίου 2013 αίτηση:

των: 1) Σταύρου Κοντονή του Νικολάου, κατοίκου Ζακύνθου (Διονησίου Ιθακησίου 2), 2) Διονυσίου Μυλωνά του Νικολάου, 3) Παύλου Καψαμπέλη, 4) Δημητρίου Γαργαλέα του Ευαγγέλου, κατοίκων Ζακύνθου, οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Δημήτριο Μπελαντή (Α.Μ. 13652), που τον διόρισαν με πληρεξούσιο, 5) Ευαγγέλου Αρβανιτάκη του Ιωάννη, κατοίκου Ζακύνθου, ο οποίος παρέστη με τον ίδιο πιο πάνω δικηγόρο Δημήτριο Μπελαντή, στον οποίο δόθηκε προθεσμία μέχρι την 16η Απριλίου 2014, για τη νομιμοποίησή του, 6) Αντωνίου Αντίοχου του Δημητρίου, 7) Διονυσίου Μακρή του Γεωργίου, 8) Διονυσίου Ποταμίτη του Κωνσταντίνου και 9) Ευστάθιου Γκαβού του Μιλτιάδη, κατοίκων Ζακύνθου, οι οποίοι παρέστησαν με τον ίδιο πιο πάνω δικηγόρο Δημήτριο Μπελαντή, που τον διόρισαν με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ο οποίος παρέστη με τον Βασίλειο Κορκίζογλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

και κατά των παρεμβαινόντων: 1) νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Ν. Ζακύνθου», που εδρεύει στον Δρόμο Αεροδρομίου Ζακύνθου, το οποίο παρέστη με τη δικηγόρο Γλυκερία Σιούτη (Α.Μ. 8698), που τη διόρισε με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου και 2) Δήμου Ζακύνθου, ο οποίος παρέστη με την ίδια πιο πάνω δικηγόρο Γλυκερία Σιούτη, που τη διόρισε με απόφαση της Οικονομικής του Επιτροπής.

./.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθούν: α) η υπ' αριθμ. 11715/8684/12.11.2012 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, β) η υπ' αριθμ. 115541/7434/10.12.2012 απόφαση του ίδιου πιο πάνω Γενικού Γραμματέα και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Θ. Αραβάνη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, την πληρεξούσια των παρεμβαίνόντων και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (3539534, 1298559/2013 γραμμάτια παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση α) της αποφάσεως 11715/8684/12.11.2012 του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι του έργου Μονάδα επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) και Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (Χ.Υ.Τ.Υ.) και οδού πρόσβασης στις εγκαταστάσεις στη θέση «Λίβας» στην περιφέρεια του Δήμου Ζακύνθου του Ν. Ζακύνθου και β) της αποφάσεως 115541/7434/10.12.2012 του αυτού οργάνου, με την οποία απορρίφθηκε η από 16.11.2012 αίτηση θεραπείας του πρώτου των αιτούντων κατά της προηγούμενης αποφάσεως.

3. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνουν με κοινό δικόγραφο, με προφανές έννομο συμφέρον, αφ' ενός ο Δήμος Ζακύνθου, στην περιφέρεια του οποίου δημιουργείται ο επίμαχος Χ.Υ.Τ.Υ., και αφ' ετέρου ο Σύνδεσμος Διαχείρισης

Στερεών Αποβλήτων Ν. Ζακύνθου (ν.π.δ.δ.), που αποτελεί τον φορέα διαχείρισης του έργου.

4. Επειδή, ως προς τον 5ο αιτούντα Ευάγγ. Αρβανιτάκη η αίτηση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως νομιμοποίησης, κατ' άρθρο 27 παρ. 1 και 2 του π.δ. 18/1989, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 περίπτ. β του ν. 2479/1997 (Α' 67).

5. Επειδή οι λοιποί αιτούντες, φερόμενοι ως κάτοικοι Ζακύνθου, με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, προβάλλοντας ότι ο επίμαχος Χ.Υ.Τ.Υ. θα βλάψει το περιβάλλον της περιοχής, και εν γένει παραδεκτός.

6. Επειδή, με την Οδηγία 75/442/ΕΟΚ «περί στερεών αποβλήτων» (ΕΕ L 194/25.7.1975) τέθηκαν ορισμένοι βασικοί κανόνες για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στα Κράτη – μέλη. Η Οδηγία αυτή μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με την κ.υ.α. 49541/1424/9.7.1986 (Β' 444). Η ως άνω Οδηγία τροποποιήθηκε με την Οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18.3.1991 (ΕΕ L 78/26.3. 1991), η οποία με το άρθρο 1 αυτής αντικατέστησε τα άρθρα 1 - 12 της προηγούμενης Οδηγίας. Τη νεότερη αυτή Οδηγία μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη η κ.υ.α.. 69728/824/16.5.1996 (Β' 358), η οποία καταργήθηκε, στη συνέχεια, με το άρθρο 16 παρ. 3 της εφαρμοστέας εν προκειμένω κ.υ.α. ΗΠ 50910/2727/2003 (Β' 1909). Με την τελευταία αυτή απόφαση επιδιώχθηκε η κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 του ν. 1650/1986 πλήρης συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 91/156, ώστε με τον καθορισμό κατευθύνσεων, μέτρων, όρων και διαδικασιών για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται κατά το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και να εξασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτόν υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας (άρθρο 1). Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων πραγματοποιείται με βάση σχεδιασμό σε δύο επίπεδα, εθνικό και περιφερειακό (άρθρα 5 και 6), κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο, αμέσως ή εμμέσως, η υγεία του ανθρώπου και

ότι δεν χρησιμοποιούνται διαδικασίες ή μέθοδοι που ενδέχεται να βλάψουν το περιβάλλον. Ειδικότερα, λαμβάνονται μέτρα ώστε: α) να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για το νερό, τον αέρα, το έδαφος, τη χλωρίδα, την πανίδα καθώς και την εν γένει βιώσιμη ανάπτυξη, β) να μην προκαλούνται ενοχλήσεις από το θόρυβο ή τις οσμές, γ) να μην προκαλείται αλλοίωση του τοπίου και των περιοχών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο οικολογικό, πολιτιστικό, αισθητικό ενδιαφέρον (όπως αρχαιολογικοί χώροι, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ευαίσθητα οικοσυστήματα). Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων διέπεται από τις αρχές της προφύλαξης και της πρόληψης, την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», την αρχή της εγγύτητας και την αρχή της επανόρθωσης των ζημιών στο περιβάλλον (άρθρο 4 παρ. 1, 2). Αντίστοιχες ρυθμίσεις περιελάμβανε και η Οδηγία 2006/12/ΕΚ (βλ. ιδίως άρθρα 3 και 4), η οποία κωδικοποίησε και κατήργησε την Οδηγία 75/442/ΕΟΚ, αλλά και η μεταγενέστερη Οδηγία 2008/98/ΕΚ, με την οποία καταργήθηκε η Οδηγία 2006/12/ΕΚ (βλ. άρθρα 4 και 13). Για την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου προς την Οδηγία 2008/98/ΕΚ εκδόθηκε ο ν. 4042/2012 (Α' 24/13.2.2012), στα άρθρα 14 και 29 του οποίου επαναλαμβάνονται τα προαναφερθέντα μέτρα και αρχές που διέπουν τη διαχείριση αποβλήτων. Εξ άλλου, με την Οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 (ΕΕ L 182), τέθηκαν αυστηρές λειτουργικές και τεχνικές προδιαγραφές για τα απόβλητα και τους χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, ιδίως σε ό,τι αφορά τους Χ.Υ.Τ.Α., τη θέση, την οργάνωση, τη διαχείριση, τον έλεγχο, την παύση λειτουργίας και τα μέτρα πρόληψης και προστασίας που θα πρέπει να λαμβάνονται για να μην απειλείται το περιβάλλον και ειδικότερα για να μην μολύνονται τα υπόγεια ύδατα. Στο Παράρτημα Ι της εν λόγω Οδηγίας ορίζονται οι γενικές απαιτήσεις των χώρων ταφής, προβλέπονται δε συγκεκριμένα τα εξής «1. Θέση. 1.1. Για τη θέση του χώρου ταφής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη απαιτήσεις που αφορούν: α) τις αποστάσεις των ορίων του χώρου από κατοικημένες περιοχές και χώρους αναψυχής, υδατορεύματα, στάσιμα επιφανειακά ύδατα και άλλες

γεωργικές ή αστικές περιοχές, β) την ύπαρξη υπόγειων ή παράκτιων υδάτων ή ζωνών προστασίας της φύσης στην περιοχή, γ) τις γεωλογικές και υδρογεωλογικές συνθήκες της περιοχής, δ) τον κίνδυνο πλημμυρών, καθιζήσεων, κατολισθήσεων ή χιονοστιβάδων στο χώρο ταφής, ε) την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. 1.2. Ο χώρος ταφής μπορεί να εγκρίνεται μόνον εάν τα χαρακτηριστικά του όσον αφορά τις προαναφερόμενες απαιτήσεις, ή τα επανορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν, δείχνουν ότι δεν συνιστά σοβαρό κίνδυνο για το περιβάλλον. 2. Έλεγχος των υδάτων και διαχείριση των στραγγισμάτων. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του χώρου ταφής και τις μετεωρολογικές συνθήκες, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε: - να ελέγχεται η εισροή των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων στον όγκο των αποτιθέμενων αποβλήτων, - να προλαμβάνεται η εισροή επιφανειακών ή/και υπογείων υδάτων στα αποτιθέμενα απόβλητα, - να συλλέγονται τα μολυσμένα ύδατα και στραγγίσματα. Εάν μετά από αξιολόγηση, βασιζόμενη στη θέση του χώρου ταφής και στα χαρακτηριστικά των αποβλήτων που πρόκειται να γίνουν δεκτά, προκύπτει ότι ο χώρος ταφής δεν συνιστά πιθανό κίνδυνο για το περιβάλλον, η αρμόδια αρχή μπορεί να αποφασίζει ότι η παρούσα διάταξη δεν εφαρμόζεται, - να υποβάλλονται σε επεξεργασία τα μολυσμένα ύδατα και στραγγίσματα που συλλέγονται από το χώρο ταφής, ώστε να πληρούνται οι κατάλληλες προδιαγραφές που απαιτούνται για την αποχέτευσή τους. (...) 3. Προστασία του εδάφους και των υδάτων. 3.1. Η επιλογή της θέσης και ο σχεδιασμός του χώρου ταφής πρέπει να γίνονται κατά τρόπον ώστε να πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις πρόληψης της ρύπανσης του εδάφους και των υπόγειων ή των επιφανειακών υδάτων και να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική συλλογή των στραγγισμάτων όπως και όποτε απαιτείται σύμφωνα με το σημείο 2. Η προστασία του εδάφους και των υπογείων και των επιφανειακών υδάτων μπορεί να επιτυγχάνεται με συνδυασμό τοίχων γεωλογικής απομόνωσης και κάτω στεγανής μεμβράνης όταν ο χώρος ταφής βρίσκεται σε λειτουργία/είναι ενεργός και με συνδυασμό

τοίχων γεωλογικής απομόνωσης και άνω στεγανής μεμβράνης όταν είναι ανενεργός/μετά την παύση λειτουργίας του. 3.2. Ο τοίχος γεωλογικής απομόνωσης προσδιορίζεται από τις γεωλογικές και υδρογεωλογικές συνθήκες που επικρατούν κάτω από το χώρο ταφής και κοντά σε αυτόν και παρέχει επαρκή ικανότητα εξασθένησης, ώστε να προληφθούν ενδεχόμενοι κίνδυνοι για το έδαφος και τα υπόγεια ύδατα. Η βάση και τα πριονή του χώρου ταφής συνίστανται από στρώμα πετρώματος το οποίο πρέπει να πληροί απαιτήσεις περατότητας και πάχους, οι οποίες, όσον αφορά την προστασία του εδάφους και των επιφανειακών και υπογείων υδάτων, έχουν συνδυασμένο αποτέλεσμα τουλάχιστον ισοδύναμο με εκείνο που προκύπτει από τις ακόλουθες απαιτήσεις: - χώρος ταφής μη επικινδύνων αποβλήτων: $K \leq 1,0 \times 10^{-9}$ m/s, πάχος ≥ 5 m, (...) m/s = μέτρα ανά δευτερόλεπτο. Εάν ο τοίχος γεωλογικής απομόνωσης δεν πληροί εκ φύσεως τις ως άνω προϋποθέσεις, μπορεί να συμπληρώνεται τεχνητά και να ενισχύεται με άλλα μέσα που παρέχουν ισοδύναμη προστασία. Οι τεχνητά σχηματιζόμενοι γεωλογικοί φραγμοί πρέπει να έχουν πάχος τουλάχιστον 0,5 m. 3.3. Επιπλέον του τοίχου γεωλογικής απομόνωσης που περιγράφεται ανωτέρω, θα πρέπει να προστίθεται ένα σύστημα συλλογής των στραγγισμάτων και στεγανοποίησης σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές, ώστε να εξασφαλισθεί η ελάχιστη συγκέντρωση στραγγισμάτων στη βάση του χώρου ταφής: Συλλογή των στραγγισμάτων και στεγανοποίηση του πυθμένα (...) Τεχνητή μεμβράνη στεγανοποίησης (...) Στρώμα αποστράγγισης $\geq 0,5$ m (...). Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν γενικές ή ειδικές απαιτήσεις για τους χώρους ταφής αδρανών υλών και για τα χαρακτηριστικά των προαναφερομένων τεχνικών μέσων. Εάν η αρμόδια αρχή, αφού εξετάσει τους ενδεχόμενους κινδύνους για το περιβάλλον, κρίνει ότι απαιτείται πρόληψη του σχηματισμού στραγγισμάτων, δύναται να απαιτήσει την επιφανειακή στεγανοποίηση του χώρου. (...) 4. (...) 5. Οχλήσεις και κίνδυνοι. Λαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών οχλήσεων και κινδύνων από το χώρο ταφής λόγω: - εκπομπής οσμών και

σκόνης,- αερόφερτων υλικών,- θορύβου και κυκλοφορίας οχημάτων,- πουλιών, ζυυφίων και εντόμων,- σχηματισμού αερολυμάτων,- πυρκαγιών (...). 6. Σταθερότητα. Τα απόβλητα τοποθετούνται στο χώρο ταφής κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η σταθερότητα της μάζας των αποβλήτων και των σχετικών κατασκευών, ιδίως δε να αποφεύγονται οι κατολισθήσεις. Όταν εγκαθίσταται τεχνητός φραγμός, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το γεωλογικό υπόστρωμα, λαμβανομένης υπόψη της μορφολογίας του χώρου ταφής, είναι αρκετά σταθερό, ώστε να αποφεύγονται οι καθιζήσεις που ενδέχεται να προκαλέσουν βλάβη στο φραγμό. 7 (...). Η εν λόγω οδηγία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με την κ.υ.α. Η.Π. 29407/3508/10.12.2002 (Β' 1572), στο Παράρτημα Ι της οποίας ρυθμίζονται, καθ' όμοιο προς την Οδηγία 1999/31/ΕΚ τρόπο, οι γενικές απαιτήσεις για τους Χ.Υ.Τ. μη επικίνδυνων, αδρανών και επικινδύνων αποβλήτων, σε ό,τι αφορά τη θέση, τον έλεγχο των υδάτων και την διαχείριση των στραγγισμάτων, την προστασία του εδάφους και των υδάτων κλπ. Επιπλέον, ορίζεται ότι λεπτομερείς ρυθμίσεις για τους Χ.Υ.Τ. μη επικίνδυνων και αδρανών αποβλήτων προβλέπονται στο Παράρτημα Ι της κ.υ.α. 114218/1997, ρυθμίσεις οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν ως έχουν, με τροποποιήσεις μόνο ως προς το Κεφάλαιο 5 και ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τους Χ.Υ.Τ. μη επικινδύνων, τις παραγράφους 5.1.3 και 5.1.4, (συντελεστές υδροπερατότητας και πάχος του συστήματος μόνωσης), οι οποίες αντικαθίστανται από την παράγραφο 3.2 του Παραρτήματος Ι της κ.υ.α. του 2002. Με την κ.υ.α. 114218/31.10.1997 (Β' 1016) καθορίστηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές για τις εργασίες διαχείρισης των στερεών αποβλήτων καθώς και για τις εργασίες της «μετέπειτα φροντίδας» των εγκαταστάσεων ή χώρων μετά τον τερματισμό της λειτουργίας τους (βλ. άρθρο 1 της κ.υ.α. 1997). Στο Παράρτημα Ι της τελευταίας κ.υ.α. και στο άρθρο 3 αυτού καθορίζονται οι όροι και τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής θέσεων εγκατάστασης διαχείρισης αποβλήτων. Ειδικότερα για τους χώρους υγειονομικής ταφής ορίζεται ότι απαγορεύεται η εγκατάστασή

τους, μεταξύ άλλων, εντός θεσμοθετημένων περιοχών προστασίας και μεμονωμένων στοιχείων της φύσης και του τοπίου (όπως αυτά ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 18, 19 και 21 του ν. 1650/1986 – (Α΄ 160) και από τις διατάξεις του ν.δ. 996/1971 (Α΄ 192), εκτός αν η συγκεκριμένη χρήση έχει προβλεφθεί από άλλο διαχειριστικό σχέδιο ή άλλη νομοθετική ρύθμιση (παρ. 3.1.1). Εν συνεχεία (παρ. 3.3) προσδιορίζονται κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και επιλογής Χ.Υ.Τ.Α., όπως: α) γεωλογικά, υδρογεωλογικά και υδρολογικά κριτήρια (ποιότητα εδάφους, διάβρωση, τεκτονικά χαρακτηριστικά - διαπερατότητα εδάφους - βάθος, ποιότητα υπογείων υδάτων - απόσταση και σπουδαιότητα των δυναμένων να επηρεασθούν ρεμάτων και τελικών αποδεκτών) β) περιβαλλοντικά κριτήρια (σπουδαιότητα και απόσταση από ευαίσθητα οικοσυστήματα, σπουδαιότητα της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής, αισθητική κατάσταση του κυρίως χώρου του Χ.Υ.Τ.Α., σε σχέση με την δυνατότητα αναβάθμισής του) γ) χωροταξικά κριτήρια (απόσταση από οικισμούς, στρατιωτικές εγκαταστάσεις και στρατόπεδα, χώρους με παρουσία μεγάλου αριθμού ατόμων, αρχαιολογικούς χώρους, αεροδρόμια - κατεύθυνση επικρατούντων ανέμων - ευχέρεια παράκαμψης οικισμών για την πρόσβαση στον Χ.Υ.Τ.Α. - οδική απόσταση του χώρου από το κέντρο βάρους της εξυπηρετούμενης περιοχής - υπάρχουσα επιβάρυνση της ευρύτερης περιοχής) δ) κριτήρια λειτουργικά (εδαφομορφολογία του χώρου, ευχέρεια απόκτησής του σε σχέση με το ιδιοκτησιακό του καθεστώς - διαθεσιμότητα υλικού επικάλυψης) ε) κριτήρια οικονομικού κόστους.

7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Στην περιοχή Καλαμακίου (θέση Γρυπαράϊκα) στη Ζάκυνθο και εντός της περιοχής προστασίας του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου λειτουργεί από το 1996 Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ). Λόγω υπερκορεσμού του ανωτέρω ΧΥΤΑ και σοβαρών προβλημάτων που δημιουργήθηκαν για την δημόσια υγεία και το περιβάλλον, εκπονήθηκε, δυνάμει της από 11.2.2005 συμβάσεως μεταξύ

του Συνδέσμου Καθαριότητας Δήμων Νομού Ζακύνθου και συμπραττόντων μελετητικών γραφείων, η από Απριλίου 2005 Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την κατασκευή και λειτουργία νέου ΧΥΤΑ. Στην Προμελέτη αξιολογήθηκαν πέντε θέσεις για την εγκατάσταση του νέου ΧΥΤΑ, με χρήση κριτηρίων όπως η προσπελασιμότητα, η απόσταση, η ορατότητα από υφιστάμενες δραστηριότητες, η κοινωνική αποδοχή και η διαθεσιμότητα του χώρου. Αφού αποκλείστηκε η θέση Ζ (Βύθακας - Γρυπαράϊκα), διότι βρίσκεται εντός της περιοχής προστασίας του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, προτάθηκε ως επικρατέστερη η θέση Γ (Βουτσάκια) με δεύτερη εναλλακτική τη θέση Β (Λίβας), με τη μνεία ότι ο χώρος αυτός βρίσκεται εντός καταφυγίου θηραμάτων, ενώ οι θέσεις Δ (Σπαλιθάρια-1) και Ε (Σπαλιθάρια-2) δεν προτάθηκαν προς επιλογή, διότι γειτνιάζουν με οικισμό και ως εκ τούτου εκτιμήθηκε ότι θα υπάρξει θέμα κοινωνικής αποδοχής (σελ. 6.52 Προμελέτης). Με βάση την εν λόγω Προμελέτη, η Διεύθυνση ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με την 6467/6462/27.3.2008 πράξη Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, γνωμοδότησε κατ' αρχήν θετικά ως προς τις θέσεις Β (Λίβας) και Γ (Βουτσάκια), διατύπωσε όμως επιφύλαξη ως προς τις θέσεις αυτές εν όψει αντιρρήσεων της Διεύθυνσης Δασών Ν. Ζακύνθου (έγγραφο 80/10.1.2008), κατά την οποία οι θέσεις Β και Γ βρίσκονται εντός κηρυγμένων αναδασωτέων εκτάσεων, της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (έγγραφο 4653/4648/4.3.2008), κατά την οποία όλες οι προτεινόμενες θέσεις βρίσκονται πάνω σε Κρητιδικούς ασβεστόλιθους που χαρακτηρίζονται ως σχηματισμοί υψηλής διαπερατότητας και στους οποίους αναπτύσσεται ο σημαντικότερος υδροφόρος σχηματισμός του νησιού, καθώς και του Συνδέσμου Ύδρευσης Δήμων Ζακύνθου (έγγραφο 598/22.9.2005), του Δήμου Λαγανά (έγγραφο 2609/19.7.2005 και 3505/15.9.2005) και της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων Ζακύνθου (ΤΥΔΚ, έγγραφο 2790/05/7.7.2005), κατά τους οποίους οι θέσεις Γ, Δ και Ε πρέπει να αποκλεισθούν λόγω κινδύνου μόλυνσης των υπόγειων

υδροφόρων οριζόντων και των γεωτρήσεων από τις οποίες υδρεύεται το νησί. Στη συνέχεια, κατόπιν αναθέσεως από τον παρεμβαίνοντα Σύνδεσμο Διαχείρισης, εκπονήθηκε η από Ιουλίου 2010 μελέτη «Συγκριτική Αξιολόγηση χώρων για τη επιλογή της Βέλτιστης θέσης για τη χωροθέτηση του νέου ΧΥΤΥ Ζακύνθου και Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων» του μελετητή Δ. Μπούρκα, ώστε με την πρόβλεψη κατασκευής μελλοντικά και Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) στο χώρο, ο ΧΥΤΑ να μετατραπεί σε ΧΥΤΥ. Στη μελέτη αυτή εξετάσθηκαν δύο από τις πέντε παλαιές θέσεις της Π.Π.Ε., δηλαδή οι θέσεις Β (Λίβας) και Γ (Βουτσάκια), καθώς και δύο νέες θέσεις, ήτοι η Θέση 1 (Λούμπου Ράχη) και η Θέση 2 (Βουνό). Η αξιολόγηση των υποψήφιων θέσεων έγινε βάσει των κριτηρίων της κ.υ.α. 114218/31.10.1997, κρίθηκε δε ως πλέον κατάλληλη η θέση Β (Λίβας), η οποία έλαβε την υψηλότερη βαθμολογία. Ακολούθως, εκπονήθηκε η από Δεκεμβρίου 2010 μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (μ.π.ε.) για το έργο «Νέος Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Ζακύνθου», στην οποία (σελ. 14) προτείνεται ως χώρος κατασκευής του επίμαχου έργου η ανωτέρω θέση Β (Λίβας), σε έκταση εμβαδού 86.107,6 τ.μ., προβλέπονται ως έργα υποδομής εσωτερική οδοποιία, κτιριακές εγκαταστάσεις και κύριοι και βοηθητικοί χώροι εναποθέσεως και επεξεργασίας των απορριμμάτων, προβλέπεται δε επίσης ότι στον ίδιο χώρο θα κατασκευασθεί μελλοντικά και ΜΕΑ. Με το 71/3.2.2011 έγγραφο του παρεμβαίνοντος Συνδέσμου Διαχείρισης η μ.π.ε. υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Ιονίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου – Δυτ. Ελλάδας - Ιονίου για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, με το δε έγγραφο 1313+1311/25.2.2011 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου - Δ. Ελλάδας και Ιονίου, η μ.π.ε. διαβιβάσθηκε για γνωμοδότηση στους αρμόδιους φορείς. Στη συνέχεια, με το 1365/14.11.2011 έγγραφό του, ο Σύνδεσμος τροποποίησε την πρόταση για τη δημιουργία ΧΥΤΑ και κατέθεσε την από Ιουλίου 2011 «Μ.Π.Ε. Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Ν.

Ζακύνθου», με την οποία επικαιροποιήθηκε και συμπληρώθηκε η μ.π.ε. του Δεκεμβρίου 2010 και προβλέφθηκε, στην ίδια θέση «Λίβας» και εντός του αρχικώς καθορισθέντος χώρου των 86.107,6 τ.μ., πλην της λεκάνης του Χ.Υ.Τ.Υ. και συνοδευτικών εγκαταστάσεων, η κατασκευή μίας Μ.Ε.Α., καθώς και η δημιουργία οδού πρόσβασης στις εγκαταστάσεις δια της βελτιώσεως υφιστάμενης αγροτικής οδού. Κατόπιν τούτων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση 11715/8684/12.11.2012 του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για τη δημιουργία ΟΕΔΑ Ν. Ζακύνθου (ΜΕΑ και ΧΥΤΥ) και οδού πρόσβασης.

8. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη διότι δεν εξετάσθηκαν εναλλακτικές λύσεις για την χωροθέτηση του έργου, ούτε αιτιολογείται ειδικώς η επιλογή της θέσης Β «Λίβας», παρά το ότι στην από Απριλίου 2005 προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στην από 27.3.2008 π.π.ε.α. προτείνεται και η θέση Γ «Βουτσάκια» και μάλιστα ως καταλληλότερη. Όπως εκτέθηκε όμως, μετά την έκδοση της 6467/6462/27.3.2008 π.π.ε.α., προκειμένης της τελικής επιλογής της θέσεως του έργου εκπονήθηκε η από Ιουλίου 2010 μελέτη «Συγκριτική Αξιολόγηση των χώρων για τη επιλογή της Βέλτιστης θέσης για τη χωροθέτηση του νέου ΧΥΤΥ Ζακύνθου και ΜΕΑ», με την οποία, κατόπιν διεξοδικής συγκριτικής αξιολόγησης τεσσάρων θέσεων, μεταξύ των οποίων και η θέση «Βουτσάκια», βάσει γεωλογικών-υδρογεωλογικών, περιβαλλοντικών, χωροταξικών, λειτουργικών και οικονομοτεχνικών κριτηρίων, προκρίθηκε η θέση Β «Λίβας», η οποία έλαβε την υψηλότερη βαθμολογία. Κατά των παραδοχών και των εκτιμήσεων της εν λόγω συγκριτικής μελέτης δεν προβάλλονται ειδικές αιτιάσεις με την κρινόμενη αίτηση, ούτε άλλωστε οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι προέβαλαν σχετικές αιτιάσεις κατά την διαδικασία διαβούλευσης που προηγήθηκε της προσβαλλόμενης εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Συνεπώς ο προβαλλόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

9. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι

παράνομη, διότι η κατασκευή και λειτουργία ΧΥΤΥ στη θέση «Λίβας», δηλαδή εντός του καταφυγίου άγριας ζωής, που ιδρύθηκε με την απόφαση 27670/1450/7.4.1976 του Υπουργού Γεωργίας (Β΄575), απαγορεύεται από τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 4.3 του ν. 3937/2011, οι οποίες, κατά τους αιτούντες, είναι εφαρμοστέες στην κρινόμενη υπόθεση. Προβάλλεται περαιτέρω ότι, και υπό την εκδοχή ότι εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις του προγενέστερου ν. 2637/1998, η κατασκευή του επίμαχου έργου εντός καταφυγίου άγριας ζωής αντίκειται στην μεταβατική διάταξη της παρ. 6α του άρθρου 21 του ν. 3937/2011, διότι θίγονται οι στόχοι διατήρησης της προστατευτέας αυτής περιοχής.

10. Επειδή, οι διατάξεις των άρθρων 253 και 254 του ν.δ 86/1969 «περί Δασικού Κώδικα» (Α΄ 7), όπως τα άρθρα αυτά αντικαταστάθηκαν, αντιστοίχως, με τα άρθρα 3 και 4 του ν. 177/1975 (Α΄ 205), προέβλεπαν ότι με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας ιδρύονται Καταφύγια Θηραμάτων, με σκοπό την προστασία και διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση, ανάπτυξη και εκμετάλλευση του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας. Τα καταφύγια αυτά έπρεπε να πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις ως προς την έκταση και την κάλυψη των βασικών αναγκών των θηραμάτων (ησυχία, τροφή, νερό), ενώ απαγορευόταν η θήρα παντός θηράματος εντός αυτών (άρθρο 254 παρ. 5-8). Κατ' επίκληση των διατάξεων αυτών εκδόθηκε η 27670/1450/7.4.1976 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (Β΄ 575), με την οποία ιδρύθηκε μόνιμο καταφύγιο θηραμάτων επί του όρους Βραχιώνας της Ζακύνθου, εκτάσεως 10.200 στρ., με σκοπό την προστασία, ανάπτυξη και «εκμετάλλευση» του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας της Ζακύνθου και απαγορεύθηκε επ' αόριστον η θήρα παντός θηράματος εντός αυτού. Στη συνέχεια, με το άρθρο 57 του ν. 2637/1998 (Α΄ 200), όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του με το άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 3937/2011, ορίσθηκε ότι: «1. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου τα υφιστάμενα καταφύγια θηραμάτων μετονομάζονται σε καταφύγια άγριας ζωής και διέπονται εφεξής από τις διατάξεις του ν.δ. 86/1969 και του

παρόντος. 3. Οι παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 254 του ν.δ. 86/1969, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 177/1975 (...) αντικαθίστανται ως εξής: 5. Με αποφάσεις του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ιδρύονται καταφύγια άγριας ζωής σε δασικές, δασοσκεπείς, χορτολιβαδικές, ελώδεις, υγροτοπικές, αγροτικές, παρόχθιες, παραλίμνιες και παράκτιες εκτάσεις, καθώς και σε ερημονησίδες, με την προϋπόθεση ότι οι εκτάσεις αυτές, είτε είναι απαραίτητες για τη διατροφή, διαχείμανση, αναπαραγωγή ή τη διάσωση των ειδών της άγριας πανίδας ή αυτοφυούς χλωρίδας, είτε είναι απαραίτητες για την επιβίωση ενός ή περισσότερων ειδών της άγριας πανίδας ή αυτοφυούς χλωρίδας που είναι μοναδικά ή σπάνια ή απειλούνται με εξαφάνιση είτε αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα τύπου βιοτόπου. 6. Εντός των καταφυγίων άγριας ζωής απαγορεύεται η θήρα κάθε θηράματος και κάθε είδους της άγριας πανίδας, ή σύλληψη κάθε είδους της άγριας πανίδας για μη ερευνητικούς σκοπούς, η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, η καταστροφή των ζωντανών φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως, αλιευτικά έργα, έργα αναδάσμου, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι, εκτελούνται αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων (...). Ακολούθως, με τον ν. 3937/2011 (Α' 60/31.3.2011) «Διατήρηση της βιοποικιλότητας ... κ.λπ.» τροποποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις των άρθρων 18, 19 και 21 του ν. 1650/1986 με σκοπό την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα (αρ. 1). Ειδικότερα, στο άρθρο 19 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3937/2011, προβλέπονται οι εξής κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών: Περιοχές

απόλυτης προστασίας της φύσης (παρ. 1), Περιοχές προστασίας της φύσης (παρ. 2), Φυσικά πάρκα (παρ. 3), Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (παρ. 4), οι οποίες διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας (τόποι κοινοτικής σημασίας) και σε Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ, περίπτ. 4.3), στα οποία εντάσσονται και οι περιοχές που έχουν ήδη χαρακτηριστεί καταφύγια θηραμάτων (αρ. 21 παρ. 2 του ν. 3937/11), και Προστατευόμενα τοπία (παρ. 5). Ειδικά ως προς τα ΚΑΖ στην παράγρ. 4.3 του ίδιου άρθρου 19 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε ως άνω, ορίζονται τα εξής: «α) Ως καταφύγια άγριας ζωής χαρακτηρίζονται φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικότοποι. Ως καταφύγια άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5. β) Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπεται η εγκατάσταση παρατηρητηρίων της άγριας πανίδας. Η εκτέλεση λατομικών και μεταλλευτικών δραστηριοτήτων, όπως και δρόμων, επιτρέπεται εάν έχει ακολουθηθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης που προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας [όπως το τελευταίο εδάφιο αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 31 παρ. 10 του ν. 4014/2011 (Α' 209/21.9.2011)]. γ) Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής, οι

αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες μπορούν να εγκρίνουν ή να προγραμματίζουν και να εκτελούν ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών του βιολογικού κύκλου των ειδών της άγριας πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας και ιδίως αναδάσωση, διατήρηση ακαλλιέργητων εκτάσεων, διατήρηση εκτάσεων με τοπικές ποικιλίες, διατήρηση φυτοφρακτών έργα αναβάθμισης και αποκατάστασης υγροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία και ανάπτυξη ζωνών φυσικής βλάστησης, δημιουργία δενδροστοιχιών κατά μήκος των αγροτικών δρόμων και ελωδών εκτάσεων. Τα έργα αυτά περιγράφονται σε ειδικές μελέτες διαχείρισης, οι οποίες εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι προδιαγραφές για τη σύνταξη τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής». Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε ως άνω, εντός των ΚΑΖ «επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής». Εξ άλλου, στο άρθρο 18 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 3937/2011, προβλέπεται ότι για την προστασία των περιοχών που χαρακτηρίζονται, κατά τα ανωτέρω, προστατευτές, καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης, με τα οποία, στο πλαίσιο των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στις πράξεις χαρακτηρισμού, καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας για τη διατήρηση των αντικειμένων που προστατεύονται, εξειδικεύονται οι όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων και προσδιορίζονται αναλυτικά οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση αντικειμένων που προστατεύονται (παρ. 5α), για την κατηγορία δε των Καταφυγίων

Άγριας Ζωής τα σχέδια διαχείρισης εγκρίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (παρ. 5β). Στο άρθρο 21 του ν. 1650/86, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 6 του ν. 3937/2011, ορίζεται ότι ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως καταφυγίου άγριας ζωής γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία της περιοχής. Η πράξη χαρακτηρισμού καθορίζει τις προτεραιότητες διατήρησης για την κάθε περιοχή, ενώ επιτρέπεται αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (παρ. 2). Τέλος, η μεταβατική διάταξη του άρθρου 21 παράγρ. 6.α του ν. 3937/2011, ο οποίος άρχισε να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Ε.Τ.Κ. (31.3.2011, άρθρο 36 αυτού), ορίζει ότι: «Αιτήσεις για την έκδοση αδειών έργων και δραστηριοτήτων σε προστατευόμενες περιοχές, για τις οποίες έχουν υποβληθεί πλήρεις φάκελοι στις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τις διατάξεις της κείμενης σχετικής νομοθεσίας, πριν από την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων ή αποφάσεων χαρακτηρισμού των περιοχών του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 6, ή πριν την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 4, εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατ' εφαρμογή των προϊσχυουσών διατάξεων, εφόσον δεν θίγονται οι στόχοι διατήρησης, όπως αυτοί ορίζονται στις παραπάνω πράξεις». Κατά την έννοια της τελευταίας διατάξεως, για την κατασκευή έργου σε περιοχή που είχε υπαχθεί σε μία από τις κατηγορίες προστασίας του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με τον ν. 3937/2011, πριν την έναρξη ισχύος του τελευταίου νόμου, προϋπόθεση για την εφαρμογή των προ του νόμου αυτού διατάξεων είναι να είχε υποβληθεί πλήρης φάκελος μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων πριν την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του ν. 3937/2011 (21.3.2011) και να μη

θίγονται οι στόχοι διατήρησης του προστετευτέου αντικειμένου, όπως ορίζονται στην πράξη υπαγωγής. Εξ άλλου, εκ του ότι κατά τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 επιτρέπεται εντός των καταφυγίων άγριας ζωής «η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως, αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι, (...) αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων» (παρ. 3), συνάγεται ότι μεταξύ των ενδεικτικώς («ιδίως») επιτρεπόμενων «έργων» και «εργασιών» στις εν λόγω περιοχές περιλαμβάνονται κατ' αρχήν και έργα υποδομής που αποσκοπούν στην προστασία της υγείας των πολιτών και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος, δηλαδή αγαθών για την προστασία των οποίων προνοεί ιδιαιτέρως το Σύνταγμα (άρθρα 21 παρ. 3 και 24 παρ. 1), όπως η κατασκευή Χ.Υ.Τ.Υ.

11. Επειδή, εν προκειμένω, η από Δεκεμβρίου 2010 περιβαλλοντική μελέτη, με την οποία οριστικοποιήθηκε η θέση κατασκευής του επίμαχου έργου, υπεβλήθη πριν την ανωτέρω ημερομηνία (βλ. προαναφερθέν έγγραφο 71/3.2.2011 του παρεμβαίνοντος Συνδέσμου Διαχείρισης προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, α.π. εισόδου στην ΟΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.ΣΧΕ. Ιονίου 1313/7.2.2011) και συνεπώς εφαρμοστέες ως προς το Καταφύγιο Άγριας Ζωής Ζακύνθου είναι οι διατάξεις του άρθρ. 57 του ν. 2637/1998 και όχι αυτές του άρθρου 5 του ν. 3937/2011, όπως αβασίμως προβάλλεται. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την από Ιουλίου 2011 μ.π.ε., το επίδικο έργο χωροθετείται εντός του βορείου άκρου του ΚΑΖ Κ425 «Βραχιώνας (Γυρίου - Μαριών)» σε χώρο συνολικής εκτάσεως 86.107,6 τ.μ. Στην έκταση αυτή θα κατασκευαστούν οι προβλεπόμενες εγκαταστάσεις της Ο.Ε.Δ.Α., στις οποίες περιλαμβάνονται: η λεκάνη του Χ.Υ.Τ.Υ., μέσης ετήσιας δυναμικότητας 14.136 tn/έτος και συνολικού εμβαδού 44 στρ., η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Στραγγισμάτων, η Μονάδα Μηχανικής Διαλογής και η Μονάδα Κομποστοποίησης (σε έκταση 8.082 τ.μ.), οι

Μονάδες Ωρίμανσης και Ραφίναρισματος (έκταση 8.506,90 μ), καθώς και οι κτιριακές εγκαταστάσεις διοίκησης και τεχνικής υποστήριξης (κεφ. 5.3). Κατά την φάση κατασκευής του έργου, οι επιπτώσεις στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, που προέρχονται από την εκχέρσωση της αναγκαίας έκτασης για την εγκατάσταση των έργων, θα είναι τοπικού χαρακτήρα, προβλέπεται δε μετά το τέλος των εργασιών κατασκευής να δημιουργηθούν περιφερειακές περιφράξεις (κεφ. 6.2 και 7.1). Κατά τη φάση λειτουργίας του έργου εκτιμάται ότι δεν θα προκύψουν σημαντικά προβλήματα στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, δεδομένου ότι η έκταση που θα καταληφθεί από τα προτεινόμενα έργα αποτελεί το 0,85% της συνολικής εκτάσεως του καταφυγίου, σύμφωνα δε με τη μελέτη, η τυχόν παρεμπόδιση της φυσικής ανανέωσης του περιβάλλοντος θα είναι προσωρινή, ενώ η σταδιακή αποκατάσταση της εγκατάστασης θα μειώσει ακόμη περισσότερο και τις μικρής εντάσεως επιπτώσεις στη χλωρίδα και την πανίδα. Επιπλέον, η παύση λειτουργίας και η αποκατάσταση του υφιστάμενου κορεσμένου ΧΥΤΑ Ζακύνθου, που εξαρτάται αμέσως από την υλοποίηση του νέου έργου, θα έχει θετική επίδραση στο φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής της μελέτης. Τούτο διότι η περιβαλλοντικά ασφαλής λειτουργία του νέου ΧΥΤΥ, σε αντιδιαστολή με τη λειτουργία του ήδη κορεσμένου χώρου διάθεσης απορριμμάτων, χωροθετημένου εντός του θαλάσσιου πάρκου, θα συμβάλει «καθοριστικά» στην φυσική ανανέωση και εξέλιξη των ευρύτερων οικοσυστημάτων της περιοχής (κεφ. 6.3.2.5). Εξ άλλου, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο οικοσύστημα της περιοχής θα ληφθεί μέριμνα ώστε οι εκτοπίσεις της πανίδας και η αποψίλωση της χλωρίδας να περιοριστούν αυστηρά στα όρια των εγκαταστάσεων. Εφ' όσον δε τα έργα και οι δραστηριότητες του ΧΥΤΥ περιορισθούν στο εν λόγω γήπεδο και τηρηθούν πιστά οι προδιαγραφές των μελετών, καθώς και οι κανόνες λειτουργίας της Υγειονομικής Ταφής, τότε οι επιπτώσεις στα πανιδικά και χλωριδικά χαρακτηριστικά της περιοχής αναμένεται ότι θα είναι περιορισμένες και δεν θα ξεπεράσουν το χώρο των δραστηριοτήτων καθώς

και μιας περιορισμένης όμορης ζώνης. Περαιτέρω, κατά τη μελέτη, λαμβάνεται μέριμνα ώστε κατά την τελική αποκατάσταση του ΧΥΤΥ, αλλά και με τις περιφερειακές φυτεύσεις που θα γίνουν στα πλαίσια των έργων υποδομής της εγκατάστασης, τα είδη που θα επιλεγούν να προέρχονται από την τοπική βλάστηση, ώστε να επανέλθει η ισορροπία του οικοσυστήματος. Για την ελαχιστοποίηση των τυχόν αρνητικών επιπτώσεων κατά τη λειτουργία του ΧΥΤΥ η μελέτη καθορίζει τους εξής όρους: «α) Το έργο δεν θα πρέπει να επεκταθεί, άμεσα ή έμμεσα πέρα από τα όρια που θέτει η μελέτη. Ο όρος αυτός συνδέεται με τον περιορισμό των επιπτώσεων στην ευρύτερη περιοχή. Ως μέτρα για την εφαρμογή του προτείνονται: - Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη περίφραξη, η οποία θα πρέπει να περιβάλλει όλο το χώρο των εγκαταστάσεων και να πληροί τουλάχιστον τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται στη σχετική νομοθεσία (Κ.Υ.Α. 114218/97). - Οι δένδροφυτεύσεις θα πρέπει να γίνουν εσωτερικό της περίφραξης. Τα είδη που θα χρησιμοποιηθούν δε θα πρέπει να είναι εύφλεκτα (π.χ. πεύκα) ή ξένα προς το περιβάλλον – Η μοναδική δραστηριότητα που προβλέπεται εξωτερικό της περίφραξης θα είναι η τάφος απορροής των όμβριων. Η τάφος αυτή θα λειτουργεί με κατάλληλη αποψίλωση (κόψιμο θάμνων) και ως ζώνη πυρασφάλειας. - Η φόρτωση και εκφόρτωση των απορριμματοφόρων θα πρέπει να γίνεται με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η διασπορά απορριμμάτων στην οδό πρόσβασης και το εσωτερικό δρομολόγιο. - Η λειτουργία του έργου θα πρέπει να παρακολουθείται από επιτροπή, στην οποία θα συμμετέχει ο φορέας και επιστημονικό - τεχνικό προσωπικό. β) Σημαντική είναι η παρακολούθηση των πληθυσμών ορισμένων ειδών, τα οποία είναι δείκτες της καλής και επιμελούς λειτουργίας του έργου. Τέτοια είδη είναι - από τα πτηνά - οι γλάροι, οι οποίοι έλκονται σε χώρους διάθεσης απορριμμάτων λόγω της ευκολίας ανεύρεσης τροφής και από τα θηλαστικά - τρωκτικά κυρίως τα ποντίκια. Εκθετική αύξηση του πληθυσμού τέτοιων ζώων αποτελεί ένδειξη πλημμελούς διαχείρισης και λειτουργίας του ΧΥΤ. Τα περιστατικά αυτά θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με

κατάλληλα μέτρα πρόληψης και όχι με μέτρα καταστολής (π.χ. μυοκτονίες). Τα μέτρα πρόληψης αφορούν ουσιαστικά την τήρηση των κανόνων και των προδιαγραφών της υγειονομικής ταφής και την τήρηση προγράμματος καθαριότητα όλων των χώρων (κεφ. 7.3.5)». Με τα δεδομένα αυτά, εφ' όσον οι εγκαταστάσεις του έργου καταλαμβάνουν έκταση αντιστοιχούσα στο 0,85% της συνολικής εκτάσεως του καταφυγίου, οι δε επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα που αναμένονται από την κατασκευή και λειτουργία του, περιορίζονται εντός της εκτάσεως αυτής και αντιμετωπίζονται με όρους και μέτρα που καθορίζονται στη μελέτη, δεν προκύπτει ότι το επίδικο έργο θα παραβιάσει το στόχο προστασίας και διατήρησης του καταφυγίου. Επιπλέον, κατά τα στοιχεία του φακέλου, το επίμαχο έργο συνδέεται με την παύση λειτουργίας και αποκατάσταση του δυσλειτουργικού και κορεσμένου ΧΥΤΑ στη θέση Γρυπαραίικα της περιοχής Καλαμακίου, η συνέχιση της λειτουργίας του οποίου, όπως έκρινε το ΔΕΕ (απόφαση της 17 Ιουλίου 2014, C-600/2012), παραβιάζει τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δε κατασκευή του νέου ΧΥΤΥ αναμένεται να αποτελέσει παράγοντα εξυγίανσης και εξέλιξης των οικοσυστημάτων της ευρύτερης περιοχής του νησιού. Εν όψει τούτων ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

12. Επειδή, προβάλλεται επίσης ότι η προσβαλλόμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων είναι πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι ενώ στην από 27.3.2008 Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση γίνεται δεκτό ότι η θέση «Λίβας» αποτελεί περιοχή υψηλής σεισμικής επικινδυνότητας βαθμού IV, ώστε να δημιουργείται κίνδυνος μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα στην περιοχή, στην Μ.Π.Ε. και την προσβαλλόμενη πράξη «δεν υφίσταται εκτίμηση αυξημένης επικινδυνότητας» από τη λειτουργία του ΧΥΤΥ, η δε ΑΕΠΟ δεν λαμβάνει ειδικά μέτρα ενόψει του προβλήματος αυτού. Όμως, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, σε όλα τα διαδοχικά στάδια της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης εξετάσθηκαν τόσο η σεισμική επικινδυνότητα των υποψήφιων θέσεων και

της τελικώς επιλεγείσας (βλ. ιδίως σελ. 2.7 επόμε., 5.6 5.13, 5.22, 5.31 της από Απριλίου 2005 Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στην οποία όλες οι υποψήφιες θέσεις χαρακτηρίζονται με βαθμό επικινδυνότητας IV, σελ. 16, 40, 45, 51, 56 της από Ιουλίου 2010 Συγκριτικής Αξιολόγησης, σελ. 50-51 της Μ.Π.Ε. και σελ. 17-19 της από Ιουλίου 2011 συμπληρωματικής Μ.Π.Ε.), όσο και οι επιπτώσεις του έργου στον υδροφόρο ορίζοντα (βλ. ιδίως σελ. 2.12-19, 6.38 επόμε., 8.2-3 της από Απριλίου 2005 Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, 16-23, 40, 45-46, 51-53, 56-58 της από Ιουλίου 2010 Συγκριτικής Αξιολόγησης, σελ. 38-45, 135-137 της Μ.Π.Ε. και σελ. 4 και 6-13 της συμπληρωματικής Μ.Π.Ε.), ο οποίος μάλιστα στην επιλεγείσα θέση Β (Λίβας) έχει το μεγαλύτερο βάθος εν σχέσει προς τις λοιπές επικρατέστερες θέσεις (700 μ., έναντι 330 μ. στη θέση Γ (Βουτσάκια), 400 μ στη θέση «Λούμπου Ράχη» και 500 μ. στην θέση «Βουνό», βλ. σελ. 41, 46, 52 και 57, αντιστοίχως, της Συγκριτικής Αξιολόγησης). Εν όψει δε της δεδομένης σεισμικής επικινδυνότητας της περιοχής, αφ' ενός, και της επιτακτικής ανάγκης αντιμετώπισης του προβλήματος διαθέσεως των αποβλήτων της νήσου, αφ' ετέρου, επελέγη, βάσει και των ως άνω κριτηρίων, η σχετικώς υπερτερούσα θέση δημιουργίας του Χ.Υ.Τ.Υ. (βλ. και 15745/577/16.5.2012 θετική γνωμοδότηση του Τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Π.Ε. Ζακύνθου), ελήφθησαν δε μέτρα για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μεταξύ άλλων, στον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής με την προσήκουσα συλλογή και διαχείριση των στραγγισμάτων, την στεγανοποίηση του πυθμένα του ΧΥΤΥ και την κατάλληλη διαμόρφωση της κλίσης των πρανών ώστε να αποφευχθούν ασταθείς καταστάσεις (βλ. ιδίως παραγρ. Α.3.4, Δ1.2.1, 7, Δ2.2.α.9, β.1-20 και Δ.2.3.1-15 της προσβαλλόμενης εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, σελ. 99-109 και κεφάλαιο 5, σελ. 123 επόμε., της Μ.Π.Ε., και κεφάλαιο 7 της συμπληρωματικής Μ.Π.Ε.). Εν όψει τούτων η προσβαλλόμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων αιτιολογείται κατ' αρχήν νομίμως και επαρκώς από

την άποψη της εκτιμήσεως της σεισμικής επικινδυνότητας της επίμαχης θέσης, η οποία πάντως κατατάσσεται στον ίδιο βαθμό επικινδυνότητας με τις υπόλοιπες κατ' αρχήν κατάλληλες θέσεις, καθώς και των πιθανών επιπτώσεων από την κατασκευή του έργου, μεταξύ άλλων, στον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής. Ο ανωτέρω λόγος, όπως προβάλλεται, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, η δε περαιτέρω αμφισβήτηση της τεχνικής κρίσεως της Διοικήσεως εκφεύγει των ορίων του ακυρωτικού ελέγχου, δεδομένου άλλωστε ότι οι αιτούντες δεν ισχυρίζονται ότι προέβαλαν, συναφώς, ειδικότερους συγκεκριμένους ισχυρισμούς κατά το στάδιο της διαβούλευσης, οι οποίοι δεν ελήφθησαν υπ' όψη.

13. Επειδή, επομένως, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση,

Δέχεται την παρέμβαση,

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου και

Επιβάλλει στους αιτούντες να καταβάλουν ως δικαστική δαπάνη στο Δημόσιο το ποσόν των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ και στους παρεμβαίνοντες το ποσόν των εξακοσίων σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 30 Οκτωβρίου 2014

Η Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος

Η Γραμματέας

και μετά την αποχώρησή της

Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Ε. Δασκαλάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 21 Απριλίου 2015.

Η Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος

Η Γραμματέας

Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Ε. Δασκαλάκη

Αριθμός 1394/2015

-

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, ...

Η Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος

Η Γραμματέας

./.